

תיכון טכנולוגי
בנימין רוטמן
נעמת חולון

זכויות נשים והשתלבותן בעבודה ובשמירה ביישוב היהודי

אנה, חברת פלוגה במגדל אשר עבדה במטבח :

"עליתי ארצה בגלל דברים נעלים. לא ידעתי כמה רימו אותי. המציאות

אינה דומה לחלומות. חיפשתי את האור והיופי, אך מקרוב הכל נראה

אחרת..."

מתוך : צור מוקי, אביב מוקדס, תל אביב : הוצאת עם עובד, 1984, עמ' 32

חנה סנש :

"אני עומדת שעות ביום ומכבסת ושואלת את עצמי. האם

זה באמת תפקידי? אני מרגישה בי כוח בלתי מנוצל והוא כל כך מעיק..."

סנש חנה, יומן, 2.1.1942, שדות ים, בתוך : ברסלבסקי משה (עורך), חנה סנש - יומנים, שירים,

עדויות, תל אביב : הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1994

שרה מלכין, מחלוצות העלייה השנייה :

”בפתח תקווה עוד אפשר היה למצוא אחדים שנתנו עבודה לפועל עברי, אולם לתת עבודה לפועל - זה היה למעלה מן ההשגה. ההורים היו אוסרים על בנותיהם את הדיבור עם 'אותה הבחורה', שעזבה את בית אביה ורוצה לעבוד כ'ערביה'... וכך הלכו ודעכו בלבי ההזיות והחלומות, שהזינו את הנפש בגולה... מדכא היה גם יחסם של החברים. הם לא האמינו ביכולתנו הגופנית והרוחנית, ואף ברצוננו לא נתנו אמון.

שאלת עלייתה של הצעירה העברית לארץ והשתתפותה בחיים –
או שלא הייתה קיימת כלל, או שטיפלו בה מתוך קלות ראש...”

מתוך : מלכין שרה, "דרכי בארץ", תעודה בתוך : חבס ברכה (עורכת), ספר העלייה השנייה, תל אביב : הוצאת עם עובד,

תש"ז, עמ' 488-489. ההדגשה במקור.

עדה פישמן מימון :

”עבדתן באמת באופן מצוין, אבל האם זו היא תכלית בשבילכן להיות פועלות בבניין, וכי יש בטחון שתתמדנה בעבודה זו.

הלוא סוף סוף תתחתנה... לא כן ביחס לבחורים,

ביחס אליהם יש לנו תקווה להכין בונים

עברים אבל בנות, בכאלו אין כל צורך,

האמנה לי - אין כל צורך בהן...”

מתוך : פישמן עדה, תנועת הפועלות בארץ ישראל, תל אביב : הוצאת הפועל הצעיר, תרפ"ט, עמ' 96.

ההדגשה במקור.

יהודית איידלמן :

”כשאת שואלת על המצב, עונה לך החבר תשובה
מרגיעה כאשר היה עונה לביתו הקטנה. כי הרי בנו,
בחברות, יש לנהוג זהירות, לחוס על בריאותנו, על
עצבינו, כדי שנדע לשלוט ברוחנו...”

מצוטט מתוך : חזן מאיר, ”מאבקן של נשות קיבוץ עין חרוד על השתתפותן בשמירה”,

בתוך : שילה מרגלית, כ”ץ גדעון (עורכים), מגדר בישראל : מחקרים חדשים על מגדר ביישוב ובמדינה,

כרך א', קריית שדה-בוקר : הוצאת מכון בן-גוריון לחקר ישראל והציונות ואוניברסיטת בן-גוריון

יוכבד בת רחל :

"כשבאתי לעין חרוד, ראיתי שהמזכירות כולה מורכבת מגברים.

נוכחתי לדעת שגם כאן הגברים הם הקובעים, המחליטים

והמכריעים בכל ענייני המשק והחברה, כפי שהיה מקובל במשפחה

הפטריארכלית. גם כאן אין ברירה אלא להפעיל את החברה כדי

שתרכוש עמדה עצמאית בחברה..."

מצוטט מתוך : קטע מיומנה של בת רחל יוכבד בתוך : 'החלוצות' (סרט)

זכויות נשים והשתלבותן בעבודה ובשמירה ביישוב היהודי

התנועה הציונית הייתה אמורה לאפשר לנשים ליהנות ממעמד שוויוני, אך הן הופלו והודרו ממגוון רחב של תפקידים ביישוב היהודי. יחד עם זאת, הנשים לא ויתרו ונלחמו בכל תחום על זכותן להשתלב:

- המאבק בעבודה - החלוצות לא הסתפקו בעבודות המסורתיות של האישה (בישול, סיעוד, תפירה, הוראה וכו'), משום שראו בעבודת הפועל/ת כאידיאל סוציאליסטי שמשך אותן לעלות לארץ. נשים נלחמו על זכותן לקחת חלק בעבודות החקלאות והבנייה.
- המאבק בשמירה - מעמדן הבלתי שוויוני של הנשים הובלט אפילו עוד יותר בתחום השמירה. יחד עם זאת, הנשים לא ויתרו, מרדו ובזכות כך לקחו חלק בתפקידי לחימה שונים מארגוני השמירה הראשונים ועד מלחמת העצמאות.
- זכות הבחירה - בקונגרס הציוני הראשון ובשנים הראשונות של הקבוצה לא הוענקה לנשים זכות הבחירה. לשם מאבק זה הוקמו ארגוני נשים רבים, כגון: מועצת הפועלות, "התאחדות הנשים העבריות לשיווי זכויות בא"י", ויצ"ו, הדסה ועוד. הניצחון במאבק זה התנהל בין השנים 1917-1926 על זכות הנשים להיבחר למוסדות הלאומיים. בשנת 1920, עם הקמת "כנסת ישראל", השתתפו הנשים בבחירות על אף התנגדותם של החרדים/ות.

למרות הישגים קטנים וגדולים שהושגו במהלך השנים, עד היום, לא הצליחו הנשים להגיע לאותו מקום של שוויון מגדרי שהציונות הבטיחה להן.